بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރުޢީ ނިންމުން

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2025/HC-A/202
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށީ ކައުންސިލުގެ އިދާރާ
- **އިސްތިއުނާފު ނައްދެވި ފަރާތް:** އަހްމަދު ސާލިހު، ރިންގާ/ ގއ. ގެމަނަފުށި
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ވަގުތީ އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް އަބްދުﷲ
އިސްފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޖަމީލް މޫސާ
ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް ވާހިދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 05 ޝަޢުބާން 1447 / 23 ޖަނަވަރީ 2026

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

19 ސަފަރު 1447

12 އޮގަސްޓް 2025

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 2025-P9C-CIV-18
- **ނިންމި ކޯޓު:** ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހެޅި މައްސަލަ
- **ހުކުމްކުރި ތާރީޚް:** 28 އެޕްރީލް 2025
- **ނެރުނު ތާރީޚް:** 30 އެޕްރީލް 2025

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާ

ވަކާލާތުކުރި ފަރާތް

އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ސަޢީދު، [illegible]

އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅު ފަރާތް

އަޙްމަދު ޝާހިދު، ދިލާރާ، ގދ. ގެމަނަފުށި

[illegible]

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔު

ތަޢާރުފު

1. ގއ. ގެމަނަފުށީގައި ފަށައިގެން މަގު ހެދުމުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] [illegible] ޓިޕަރ ލޮރީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެމަނަފުށި ކައުންސިލްގެ އިދާރާ އިން ނިންމާފައިވާ، އެ ސަރަޙައްދަކީ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2022/R-92 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނދަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދު)ގެ ދަށުން ޙިމާޔަތްކޮށްފައިވާ ސަރަޙައްދެއް ކަމަށްވާތީ އާއި އެ މަސައްކަތާ ގުޅިގެން އީ.ޕީ.އޭއިން [illegible] އެއްވެސް ހުއްދައެއް ނަގާފައި ނުވާކަމަށް ބުނެ، ޓިޕަރ ލޮރީ [illegible] ސަރަޙައްދުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ގެމަނަފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި ގއ. ގެމަނަފުށި/ [illegible]، އަޙްމަދު ސާދިޤުގެ ފަރާތުން އުފުލެވެ.

2. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަގުތީ ގޮތުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި އެ ހުށަހެޅުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ގެމަނަފުށި ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

3. މިހެން، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެމަނަފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025-P9C-CIV-18 ޤަޟިއްޔާގައި 30 އޭޕްރީލް 2025 ވަނަ ދުވަހު ނިންމި ނިންމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެމަނަފުށި ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "ގެމަނަފުށި ކައުންސިލް" ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައެވެ.

4. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވީ ފަރާތަކީ ގއ. ގެމަނަފުށި/ [illegible]، އަޙްމަދު ޝާހިދު (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތް" ނުވަތަ "އަޙްމަދު ޝާހިދު") އެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ނިންމުން

5. ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

"ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާން ކުރެވުނު ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި، އަޙްމަދު ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި ކައުންސިލް އިދާރާއިން ގެމަނަފުށީގައި [illegible] މަގު ހެދުމަށް ނިންމާފައިވާ ސަރަޙައްދުގެ ތެރެއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ފުޅާމިނުގައި 5 ފޫޓް ދިގުން) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި ކައުންސިލް އިދާރާއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި ސަރަޙައްދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 2025 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 4 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހަމަޖައްސަވައި، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މި ފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރެއްވި ފަރާތުގެ ނުކުތާތައް

6. ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025-P9C-CIV-18 ޤަޟިއްޔާ ގައި ނެރުނު ވަގުތީ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި

ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި ކައުންސިލް އިދާރާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކަށް.

6.1 އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލައިގައި ޣައިރު ޙާޟިރުގައި ވަގުތީ އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު 2022 ގެ، 150 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެއް ޚަޞްމުގެ ޣައިރު ޙާޟިރުގައި އަމުރު ނެރުމުގައި، އަމުރު ނެރެވޭނެ ހާލަތްތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި އެ ހާލަތްތަކުންކުރެ ހާލަތެއް ވުޖޫދުވެފައި ނުވަނީސްކަމުގައިވާތީ، އެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށާއި؛

6.2 ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025-P9C-CIV-18 ފައިސަލާގެ 14 ވަނަ ނަންބަރާއި 15 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުން ވަގުތީ [illegible] ނެރުމުގައި [illegible] [illegible] އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 [illegible] ([illegible]) ވ. [illegible] [illegible] ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025-P9C-CIV-18 ފައިސަލާގައި ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 ފައިސަލާގެ 33 އިން 36 ވަނަ ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާކަމަށާއި؛

6.3 ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފޯމާއެކު އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބު ހުރިކަމުގެ ބަޔާންކުރުމުގައި، މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު[1]ގެ 328 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތައް [illegible]، ސަބަބު ހުރިކަމުގެ ބަޔާންކޮށް ބަލައިގެން، މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ސަބަބު ހުރިކަމުގެ [illegible] [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ޤާނޫނު)ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުން ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާސާ

7. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގައި ޖުމުލަކޮށް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މި އަމުރު ނެރުއްވުމުގައި މައްސަލައިގައި ކޯޓުން ހިންގާފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި އަމުރު ނެރުއްވި [illegible] ކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ނުވާކަމަށެވެ. އަމުރަށް [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] މަޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ 2025-P9C-CIV-18 [illegible] 30 އޮކްޓޯބަރު 2025 ވަނަ ދުވަހުން [illegible] ކައުންސިލުގެ ފަރާތުން ޖަވާބުދާރީ [illegible] [illegible] ހަމަޖެއްސުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގައި އަމުރު [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] އަދި އެ އަމުރު ނިންމުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 [illegible] [illegible] ([illegible]) ވ. [illegible] [illegible] [illegible] ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމުގައި [illegible] [illegible] ސަބަބުތަކެއް [illegible] ނެތްކަމަށެވެ. އަދި އެއަމުރު ނެރުމުގައި ހުކުމުގެ [illegible] [illegible] ވެސް ޤާނޫނީ [illegible] ކަމަށާއި މި އިސްތިއުނާފުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible]

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

ކުރުމަށްފަހުގައި މި ވަގުތީ އަމުރަކީ ޤާނޫނީ އަދި ޝަރުޢީ އުސޫލުތަކާއި ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރަކަށްވާތީވެ އެ އަމުރަކީ ބާޠިލު އަމުރެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށްކަމަށެވެ.

8. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ޢަރްޟުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، އެފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުގައި އެދިފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ޣައިރު ޙާޟިރުގައި އަމުރު ނެރެދިނުމަށް ކަމަށާއި، އެއީ ގެމަނަފުށީ ކައުންސިލުން އެ ރަށު [illegible] [illegible] ކަންކަމުގައި [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ އިޖާބެއް ދީފައި ނުވާތީ ކަމަށާއި، އެފަރާތުން [illegible] [illegible] މި [illegible] ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށީ ކޯޓުން ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅޭ މައްސަލަ ނިމުން

9. ހުވަދު އަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށީ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ 2025-P9C-CIV-18 ޤަޟިއްޔާގައި މުއްދައީ ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ 07 ދުވަހުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދަޢުވާ ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެ ކަމަށާއި، އެ މައްސަލައަށް [illegible] ގެމަނަފުށީ ކައުންސިލުން ޤަޟިއްޔާ [illegible] މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔައިރުވެސް ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅޭ މައްސަލައިގައި 28 ނޮވެމްބަރު 2025 ތާރީޚުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތާ [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުގެ ވަކީލު ޙާޟިރުގައި ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށީ ކޯޓުން [illegible] ކަމަށް އިސްތިއުނާފަށް ރައްދު ދެމުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.[2]

10. އެ ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މި އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅިއިރު [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އަމުރަކީ ވަގުތީ މައްސަލައާ އެކު ނިމުމަކަށް އަންނާނެ އަމުރެއް ކަމަށާއި، މި އަމުރާ ގުޅޭ މައްސަލަ [illegible] [illegible] ނިމިފައިވާތީ، މި އިސްތިއުނާފަކީ އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ އިސްތިއުނާފެއް ނޫން ކަމަށާއި، އެ މުއްދަތުގެ [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް މައްސަލަ އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ގޮތް

---

[2] މި [illegible] [illegible] 13 ނޮވެމްބަރު 2025 ގައި ބޭއްވި ޝަރީޢަތުގެ ދަފްތަރު

ނިންމުން ދިޔުމާއި ނުކުރާކަމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ސަބަބަށްޓަކައި ބާތިލުކުރެވެއެވެ.

11. އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅޭ [illegible] ހުކުމު އަމުރު [illegible] [illegible] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025-P9C-CIV-21 ޤަޟިއްޔާ އިން ބަލައި، އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ގޮތުން [illegible] 28 އޮގަސްޓް 2025 ގައި ހުކުމްކޮށްފައިވެއެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް:

12. މި މައްސަލައިގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް [illegible] އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

13. މި މައްސަލައަކީ، ދަޢުވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރުގެ އިސްތިއުނާފެވެ.

14. އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވަނީ، މި މައްސަލައަކީ، މި މައްސަލައިގައިވާ އަމުރުގައި ދީފައިވާ މުއްދަތުގައި މަދަނީ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅައި، [illegible] އެ މައްސަލައަށް ނިޔާކުރެވިފައިނުވާ ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއް ކަމަށެވެ.

15. މިކަމުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މި މައްސަލައިގައި [illegible] އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކެއް ހުށަހެޅިފައިނުވާކަމަށް، މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުނުއިރު، މި މައްސަލައާގުޅޭ [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] މިއީ އެފަދަ މައްސަލައެއް ނިޔާވެފައިވާކަން ބަލައިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައެއް [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާނަމަ، މި މައްސަލައިގައި އެދިފައިވާ ގޮތް [illegible] ގޮތަކަށް [illegible] ކަމުގައި، އެއީ އިތުރަށް މި މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދިއުން ކަމަށާއި، [illegible] ވަގުތީ އަމުރަކީ މަދަނީ މައްސަލައާގެ [illegible] [illegible] ކަމުގައިވާތީ، [illegible] [illegible] މި މައްސަލައާގުޅޭ [illegible] މައްސަލަ ނިމިފައިވާކަން އެކަން ބެލުމުން އެނގިއްޖެނަމަ، މި މައްސަލައިގައި

ކަނޑައަޅަންވީ ގޮތަކީ ކޯޓަރީގެ ސަރަޙައްދުން ސާބިތުކުރުމުން، ކަނޑައަޅައިދިނުމުގެ ވަގުތީ އަމުރުގެ ކަންކަން އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންގޮސް ފެށުމާ ނުވާކަމަށް ކަމަށާއި، އަދި ވަގުތީ އަމުރުގެ ބާރު އުނިކުރު ނިސްބަތްވާކަމަށް ދެކޭކަމަށާއި، އަދި މައްސަލައިގެ މަޢުލޫމާތު ސާބިތުކުރުމުން، އެހެންވީމާ ހުކުމެއް ދުރުވެ ފެއްޓުނަމަ (މަދަނީ މައްސަލައިގައި ހުކުމް ކުރުމުގައިވާކަން އަސާސީ އުސޫލަކީ) މައްސަލައިގެ އިތުރު އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މައްސަލައިގައި، މައްސަލައިގައި ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުން އެއްވެސް އިޢުތިރާޒެއް ހުށަހެޅުނު ކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކަމަށް ހުށަހެޅުން، އެކަމުގައި އިޢުތިރާޒު ހުށަހަޅާ އިސްތިއުނާފު ބަލައިގަތުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދެކެވެއެވެ.

16. އެހެންނަމަވެސް ބަޔާންކުރަ ތަރުތީބުގެ ވަރުން އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތުން މިހާރު ފުރުސަތެއް ދިނުމަށްވެސް، މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ގޮތުން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދިފައިވެއެވެ.

17. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، މި ދުސްތޫރާއި ގުޅޭ މަދަނީ ދަޢުވާ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 4 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅަންޖެހޭކަމަށާއި، އަދި މި މަޙްކަމާގެ ތެރޭގައި މަދަނީ ދަޢުވާ ހުށަހަޅައިފި ނަމަވެސް، މި އަމުރު ބާޠިލުވާނެކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އަދި ޝަރީޢަތުގެ ތެރޭގައި މަދަނީ ދަޢުވާ ހުށަހަޅައިފިނަމަ ހިނގުމާއި، އަމުރު ދެމި ހުރެވޭނީ، އެ އަމުރާއިގެ ސަރަޙައްދުން އެފަދަ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިޔަލަށް މަދަނީ މައްސަލައިގެ ޝަރުޢީ ކަނޑައެޅުމަށް ހަމައަށްކަނޑައަޅާފައިވާ ކަނޑައަޅައިފައިވެއެވެ.

18. ބަޔާންކުރަ ގޮތުން، އަމުރުން ދަށުވާއިރު ހުށަހެޅުން ވިޔަނުވަތަ މަދަނީ ދަޢުވާގައި މަދަނީ ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ އެ މައްސަލައިގައި ވާހަކަ ޝަރުޢީ ކުރިއަށްގެންދާ އެވާނީ އެއްބަސްވެއްޖެ، މި މައްސަލައިގެ ވާހަކަ ކުރިން ގެންދާއަށް ނަމަވެސް، މި މައްސަލަ މި ކޯޓުން ނިންމުމަކާނުލާ އެކަމުން އެއްވެސް ނަތީޖާއެއް ހާސިލުކުރުމާއި މައްސަލައިގެ ކަމުގައި ނުހުރެއެވެ. އެހެނީ، އަމުރުގައި ކަނޑައެޅުނު މުއްދަތު ފާއިތުވެގެންދާތީ އާއި، އަމުރުގެ ޙަޤީޤަތުން ބަޔާންކުރި އެއް ދަޢުވާއެއް ހުށަހަޅާގެ ކުރިން ވަގުތީ

އަމުރަކަށް އެދުމުން ނަންގަވައިފާ އަމުރަކަށްވާއިރު، އެ [illegible] [illegible] [illegible]، ވަގުތީ އަމުރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ވަގުތީ އަމުރަކީ ނިމުމަކަށް އައިސްފައިވާ އަމުރެއްކަމުގައި ވާތީއެވެ.

19. އެހެންނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް ގޮތް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާތީ، [illegible] [illegible] ތިރީގައި އޮވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ އަމުރު ނަންގަވައިފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދު 2022 ގެ 150 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] ބެލުން

20. [illegible] މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގައިވާ ހާލަތުގައި، އެފަދަ އަމުރަކާމެދު ގޮތް ނިންމުމުގައި [illegible] ތިރީގައިވާ އުޞޫލުތަކެވެ. އަދި މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

21. މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ މައިގަނޑު އެއް [illegible]، އަމުރަށް އެދުނު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

22. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ގޮތަށް [illegible] [illegible] އެކަމުގައި [illegible]. އަމުރަކަށް އެދި [illegible]، [illegible] [illegible] ބައެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަޑުއެހުމަކަށް ތާވަލުކޮށް އެންގުމުން، ޖަވާބުދާރީ ފަރާތާއި، ވަކީލަކާ ހަމަޖެއްސުމުގެ ގޮތުން އިތުރު ފުރުޞަތެއް ދިނުމަށް އެދިފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ އަމުރުގެ 7 ވަނަ ނުކުތާގައި ފަނޑިޔާރު ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އަމުރަށް އެދުނުފަރާތުން އަމުރަކަށް އެދުމުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް އެކަމުގައި ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަން އަމުރުގެ 8 ވަނަ ނުކުތާއިން ދެނެގަނެވޭއިރު، ކުރިން ބަޔާންކުރެވުނު ފަދައިން، ޣައިރު ޙާޟިރުގައި އެފަދަ އަމުރުތަކާމެދު [illegible] އެފަދަ އަވަސް ފިޔަވަޅެއް އަޅަންޖެހޭ، ދެނެގަނެވިއްޖެނަމަ އެ [illegible] ގޮތް [illegible].

23. އެހެންކަމުން މި ހާލަތުގައި، [illegible] [illegible] އެ އިޖުރާއާތުގެ ބޭނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފީ މަރުޙަލާއިން [illegible] ސަބަބަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވެއެވެ. [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ 2020/SC-A/100

ޤަޟިއްޔާގެ 26 އިން 33 އަށް [illegible] [illegible] [illegible]

24. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ނިންމުމަށް ބެލުމުން، އަމުރު [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible]، އެ ނިންމުމުގެ 12 ވަނަ ނުކުތާއިން ފެށިގެން 18 ވަނަ ނުކުތާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުން ދެނެގަނެވެއެވެ.

25. އެޕީލުން 12 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ [illegible] [illegible] މަސައްކަތްތަކާގުޅޭ [illegible] ފާހަގަކޮށް، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތައި، [illegible] އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތުން ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާކަން [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] ދުވަހާއި [illegible] [illegible] [illegible] ގަވާއިދުގައި، [illegible] [illegible] އެންމެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20 (ވިހި) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

26. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، [illegible] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) ގެ [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ޤާނޫނު[3]ގެ 243 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. އޭރު، އެ މައްސަލައަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible]

---

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

އިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށްވުމެވެ. [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެފައިވާ ކަންކަން ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމަށް ފުރިހަމަ ވެއްޖެކަމުގައި [illegible] [illegible] އަމުރެއް ނެރުމަށް [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން މި ނުކުތާގައި ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] ގޮތެއް [illegible] [illegible].

އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 328 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވޭތޯ ބެލުން

27. މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] ކުރިން، އެއް [illegible] [illegible] ހާލަތުގައި އަވަސް އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދި [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފު ކުރި [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible]، ވަކި ކަމަކަށް ވަކި [illegible] [illegible] އެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

28. އެހެންނަމަވެސް، ގޮތެއް ހުކުމުގައި މަޢުލޫމާތު [illegible] ނުވަތަ އެ މަޢުލޫމާތުގެ [illegible] [illegible] ނޫން އެހެން [illegible] މަޢުލޫމާތު [illegible] [illegible] އެކަމުން [illegible] ނަތީޖާއެއް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

29. [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަވަސް ކޯޓަށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާއިރު ފިޔަވައި އޮންނާނެ ނަންބަރަކަށް ނުވުމެވެ. އެގޮތުން ފޯމަށް ބަލާއިރު، އެ ކޯޓުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރަންޖެހީ މައްސަލައިގެ ތާރީޚާއި ނަންބަރެވެ. އެއަށްފަހު ދެން އޭޖީ، ދައުވާ ކުރާ ފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތެވެ. ދެން އޭޖީ ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުގެ މަޢުލޫމާތެވެ. ނިޔާވެރިޔާގެ އަދި މަޢުލޫމާތު ބަލަހައްޓާ ގަވާއިދުގެ ހާލަތު އެ ކޯޓުގައި ނެތެވެ. ދެން ކުރި ބައިވެރިވި، ހިޔާސަތު ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތު ހިމަނާފައި، ހިބަސްތަކުގެ ފައިލްތަކުގެ މައްސަލައިގެ ލިސްޓު، ހިބަސް ނަގާފައިވާ ކުރުމަށް ހަމަޖެހިފައެވެ. ހިބަސް އަދާކުރަނީ ކޯޓު ދަސްތޫރުގެ ހުކުމުން ކަމަށް ވަކިން ބަޔާންކޮށް ފުރަންޖެހޭ ތަރުތީބު ނެތެވެ. ދެން ފެށޭ ކަމަށް، އެ ކޯޓުގައި ފުރަންޖެހި ހިސާބު ބަޔާންކޮށްފައި ހުށަހަޅާނީ. އެއްވެސް ބަދަލު ދާއިރާގައި ނެތެވެ.

30. ހަމައެހެންމެ ކޯޓުގައި މައުޟޫޢުތަކުގެ ބައިވެރިން، ހިޔާސަތުގެ ބަޔާން ހުށަހަޅާފައިވާ، ހިމެނުމުގައި މައްސަލައާ ގުޅޭ ނަންބަރާއި، ހިޔާސަތު ދައުލަތުގެ ބާރުތައް ފަރާތަކީ ކޯޓުގެ ބެލުމުގައި ދެ ކޯޓު ސާފުކޮށް ދެއެވެ. އަދި މިއީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ހުށަހަޅާފައި ވެފައި އަދާކުރާ ނަންބަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ މައްސަލައިގައި ކަމަށް، މިއީ ބާރު ދެކޮޅުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހިޔާސަތުގެ ނުކުތާތަކުން ސާފުކޮށްދެއެވެ.

31. މި ހާލަތުގައި ދެނެގެންނަންޖެހޭކަމަށްވީ، މިއީ މަސްއޫލީ މައްސަލައެއް ނޫނެވެ. މަސްއޫލީ މައްސަލައެއް އެ ހާލަތުގައި އަދި ހުށަހެޅިފައިވެސް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ހައްޤާގުޅޭކަމުގެ ފިޔަވަޅެއް އެޅުމުގައި ޖިނާއީ ކަނޑައަޅާ، މަސްއޫލީ މައްސަލައިގައި ހިމެނެނީ ވަކިވަކިން، އެގޮތުން އެންމެ ހަމަތަކަށް ބެލުމުގައި ފިޔަވަޅުތަކާ އެކަށީގެން އެކަށީގެން ބެލުމުގެ ބަރުދަށުގައި، އަދި މައްސަލައިގައި ވަޒަންކޮށް ބަޔާންކުރާ ހިޔާސަތުގެ ކަންކަން ފާސްކުރި ދުސްތޫރީ އެންމެ ވަރުގަދަ އުސޫލުން ފެނެއެވެ.

ނިންމުން ފޮނުވުން

32. ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ބަދަލު ކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ބާޠިލުކުރަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަ ނިންމުން ފެނެއެވެ.

އިސްފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ދީދީ ... ގެ ރައުޔު

33. މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޢު ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް ވަޙީދުގެ ރައުޔު

34. މި މައްސަލައިގައި، ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަމީޢު ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤާއި ބެހޭ މަޢުލޫމާތު

35. މި ފާސިލާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ދޫކުރި ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ފާސިލާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ފާސިލާގައި ޙުކުމް ކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[4] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރުޢީ ޢުޛުރުތަކުގެ ސަބަބުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމަށް ހަމަޖެހޭ ކަމަށް، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅާ ތާރީޚާ ޝަރުޢީ ޢުޛުރުތަކުގެ ދިރާސާ ހުށަހެޅުމަށް ހުށަހަޅަން ތާރީޚު.[5] އެފަދަ ޙާލަތުގައި ޝަރުޢީ ޢުޛުރުތަކުގެ ބޭނުން އަދި ޤަބޫލުކުރުމުގެ އިސްތިއުނާފުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިގެންވެއެވެ.[6]

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ހުކުމް

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތީން ހުރުމުން، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި ކައުންސިލްގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ހުވަދުއަތޮޅު އުތުރުބުރީ ގެމަނަފުށި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025-P9C-CIV-18 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުން ބަދަލެއް ގެންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު އިބްރާހީމް މާހިރު ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަރީޢް އަބްދުﷲ އިސްފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޙަމީދު މޫސާ

(ރިޔާސަތު)